

Januari 2019

Begrotingscirculaire 2020-2023 gemeenschappelijke regelingen

Inhoudsopgave

Inleiding	4
1. Vormen van toezicht	5
1.1 Repressief toezicht	5
1.2 Preventief toezicht	5
2. Toetsingsaspecten	7
2.1 Structureel en reëel evenwicht	7
2.1.1 Structureel evenwicht.....	7
2.1.2 Reëel evenwicht.....	7
2.1.3 Transparantie	8
2.1.4 Bezuinigingen, ombuigingen en taakstellingen	8
3. Ontwikkelingen BBV	9
3.1 Aandachtspunten en aanvullende notities commissie BBV.....	9
3.1.1 Nieuwe Notities commissie BBV	9
<i>Notitie materiële vaste activa</i>	9
<i>Notitie structurele en incidentele baten en lasten</i>	9
<i>Notitie gebeurtenissen na balansdatum</i>	10
<i>Nadere uitleg tussentijds winstnemen</i>	10
4. Specifieke onderwerpen	11
4.1 Sociaal domein	11
4.2 Overgangsbepaling 'Niet in Exploitatie Genomen Gronden' (NIEGG).....	11
4.3 Doorontwikkeling financieel toezicht.....	12
<i>Agenda Toekomst van het Toezicht</i>	12
4.4 Vaststellingsbesluit begroting	12
4.5 Inzenden documenten	12
4.5.1 Inzenden van uw begroting aan GS	12
4.5.2 Inzenden financiële documenten ter kennisname	13
Tot slot	13

Inleiding

Ieder jaar ontvangt u relevante en actuele informatie over de wijze waarop uw (meerjaren)begroting wordt beoordeeld vanuit onze wettelijke taak, het financieel toezicht. Het is belangrijk deze informatie te betrekken bij de kaderstelling voor de begroting en de vaststelling van uw begroting.

Uw gemeenschappelijke regeling heeft de verantwoordelijkheid om een begroting vast te stellen die structureel en reëel in evenwicht is. Ieder jaar besluiten wij, op grond van artikel 203 van de Gemeentewet, vóór 1 januari of uw gemeenschappelijke regeling voor het komende begrotingsjaar onder repressief of preventief toezicht valt. Het doel hiervan is te voorkomen dat uw gemeenschappelijke regeling een structureel tekort op de begroting krijgt, dat niet makkelijk meer door u zelf op te lossen is. Financieel toezicht draagt bij aan een 'slimmer en sterker' Zuid Holland met een sterk openbaar bestuur als uitgangspunt. Een bestuur waar de inwoners op kunnen vertrouwen. Respect voor de eigen verantwoordelijkheid van besturen is het uitgangspunt.

Uw (meerjaren)begroting is gebonden aan verschillende regels. Met deze circulaire helpen wij u op weg. U leest hierin onder andere:

- Welke vormen van toezicht er zijn.
- Welke wet- en regelgeving er worden gehanteerd bij het toezicht.
- Wat structureel en reëel evenwicht betekent.
- Waar kijken we naar als we beoordelen of uw begroting en meerjarenraming structureel en reëel in evenwicht is.
- Welke ontwikkelingen we zien in het Besluit Begroting en Verantwoording gemeenten (BBV). In het BBV staan de regels over hoe u uw begroting moet inrichten.
- Met welke andere specifieke onderwerpen u rekening moet houden.

De circulaire is een aanvulling op ons [gemeenschappelijk toezichtkader 2014](#). Er zijn financieel technische onderwerpen opgenomen die wellicht meer voor het dagelijks bestuur bestemd zijn en van belang zijn voor de opstelling van de begroting. Een afschrift van deze circulaire hebben wij aan uw dagelijks bestuur gestuurd.

Heeft u vragen over de inhoud van deze circulaire of de vertaling hiervan in uw begroting? Neem dan gerust contact op met de behandelend ambtenaar voor uw gemeenschappelijke regeling. In de toegezonden brief over de begroting 2019 vindt u de contactgegevens.

1. Vormen van toezicht

De uitgangspunten bij het bepalen van de vorm van toezicht zijn de Gemeentewet, de Wet gemeenschappelijke regelingen, de Algemene wet bestuursrecht, het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV), ons Gemeenschappelijk financieel toezichtkader (2014) en deze begrotingscirculaire. Op grond van de Gemeentewet houden wij toezicht op de financiën van de gemeenschappelijke regelingen. Dit doen wij risicogericht en proportioneel.

Regulier houden wij repressief toezicht. Repressief toezicht betekent dat u uw begroting direct kunt uitvoeren zonder dat vooraf onze goedkeuring vereist is. Wanneer uw begroting niet aan de wettelijke criteria voldoet, dan kunnen wij preventief toezicht instellen. Preventief toezicht betekent dat wij de begroting en de daarop volgende begrotingswijzigingen eerst moeten goedkeuren voordat u deze kunt uitvoeren. Deze vorm van toezicht is een uitzondering. Voordat er wordt besloten tot preventief toezicht over te gaan, wordt gelegenheid gegeven voor bestuurlijk overleg.

1.1 Repressief toezicht

Wij houden repressief toezicht als:

- De begroting, inclusief nieuw beleid, naar ons oordeel structureel en reëel in evenwicht is. Hieraan wordt voldaan indien de structurele lasten worden gedekt door structurele baten en de ramingen realistisch zijn. Als uw begroting 2020 niet structureel en reëel in evenwicht is, dient aannemelijk te zijn dat dit evenwicht uiterlijk in de laatste jaarschijf (2023) van de meerjarenraming tot stand wordt gebracht.
- De jaarrekening en de begroting tijdig zijn ingezonden. De jaarrekening 2018 vóór 15 juli 2019 en de begroting 2020 vóór 1 augustus 2019.

Opschuivend sluitend meerjarenperspectief

Er kan geen sprake zijn van opschuivend sluitend perspectief. Bij de beoordeling van het structureel en reëel evenwicht, beoordelen wij of er sprake is van een opschuivend sluitend perspectief. Daarmee wordt bedoeld dat het niet is toegestaan om ieder jaar opnieuw een (meerjaren)begroting aan te bieden waarbij uitsluitend de laatste jaarschijf in evenwicht is. Is er in uw (meerjaren)begroting alleen evenwicht in de laatste jaarschijf (2023) van de meerjarenraming, dan beoordelen wij of er sprake is van opschuivend sluitend meerjarenperspectief. Dit is het geval als ook bij de begroting 2019 alleen de laatste jaarschijf (2022) structureel en reëel in evenwicht was. Als dat zo is, moeten bij de begroting 2020 minimaal de laatste 2 jaarschijven structureel en reëel in evenwicht zijn (2022 en 2023).

1.2 Preventief toezicht

Preventief toezicht kan worden ingesteld in de volgende situatie:

- De begroting is naar ons oordeel niet structureel en reëel in evenwicht. Daarnaast is het niet aannemelijk dat dit evenwicht uiterlijk in de laatste jaarschijf van de meerjarenraming herstelt.
- De vastgestelde jaarrekening en/of begroting zijn te laat ingezonden. Overschrijding van de inzendtermijnen leidt in beginsel tot preventief toezicht (ook voor een financieel gezonde gemeenschappelijke regeling).

Bij preventief toezicht wordt gedurende het jaar regelmatig met de financieel toezichthouder overlegd over hoe de financiële positie van de gemeenschappelijke regeling weer gezond kan worden gemaakt. Ook wordt er overlegd over nut en noodzaak van eventuele nieuwe uitgaven. Hierbij moet duidelijk gemaakt worden dat deze uitgaven onontkoombaar en onuitstelbaar zijn en moet er in de financiële dekking zijn voorzien. In het traject van het preventief toezicht zal het opschuivend sluitend meerjarenperspectief zoals hiervoor beschreven ook een aandachtspunt zijn en betrokken worden bij de goedkeuring van de begroting.

2. Toetsingsaspecten

2.1 Structureel en reëel evenwicht

De toezichtscriteria staan in artikel 203 van de Gemeentewet. Deze zijn verder uitgewerkt in ons [Gemeenschappelijk financieel toezichtkader](#).

2.1.1 Structureel evenwicht

Worden de structurele lasten gedekt door de structurele baten? Dan is er structureel evenwicht. Dit wordt beoordeeld per jaarschijf.

Hiervoor is het van belang dat duidelijk uit de begroting blijkt welke geraamde baten en lasten structureel van aard zijn en welke incidenteel. Belangrijke onderdelen zijn:

- Het overzicht van de geraamde incidentele baten en lasten ([artikel 19 lid c BBV](#)).
- Het overzicht van beoogde structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves ([artikel 19 lid d BBV](#)).
- Het overzicht van baten en lasten ([artikel 17 BBV](#)).

Deze onderdelen bij elkaar zijn nodig om een goed beeld te hebben van het structureel evenwicht van de begroting. Kortom, is de begroting voor de korte en de langere termijn in evenwicht?

Het is van belang deze onderdelen te betrekken bij het bepalen en presenteren van het structureel saldo van de begroting en meerjarenraming. Wij dringen er bij u op aan dit in het besluit van het algemeen bestuur of in de inleiding van de begroting op te nemen.

In onderstaande tabel is hiervoor een handreiking opgenomen.

Presentatie van het structureel begrotingssaldo (bedragen x € 1.000)	2020	2021	2022	2023
Saldo baten en lasten	-1.460	-1.500	-1.690	-1.335
Toevoegingen en onttrekking aan reserves	1.660	1.630	1.500	1.250
Begrotingssaldo na bestemming	200	130	-190	-85
Waarvan incidentele baten en lasten (saldo)	150	-100	200	50
Structureel begrotingssaldo	50	30	10	-35

(de tabel is een voorbeeld overgenomen uit de *notitie structurele en incidentele baten en lasten*)

Ook voor het nemen van besluiten gedurende het begrotingsjaar is het van belang deze te toetsen aan wat de financiële consequenties zijn en erop toe te zien dat er op langere termijn voldoende financiële dekking is.

TIP De *notitie structurele en incidentele baten en lasten*

Wilt u meer weten over het verschil tussen incidentele en structurele baten en lasten? Lees dan de [notitie structurele en incidentele baten en lasten](#) (augustus 2018) van de commissie BBV.

2.1.2 Reëel evenwicht

Reëel evenwicht betekent dat de geraamde bedragen volledig, realistisch en haalbaar zijn. Wanneer wij van oordeel zijn dat dit niet het geval is, kan er een negatieve bijstelling op het begrotingssaldo plaatsvinden. Bijvoorbeeld omdat wij vinden dat de bezuinigingen niet voldoende realistisch zijn ingevuld (zie kopje Bezuinigingen). Dit kan betekenen dat uw begroting niet structureel en reëel in evenwicht is. Uw gemeenschappelijke regeling kan dan in aanmerking komen voor preventief toezicht.

2.1.3 Transparantie

Wij trachten ieder jaar zoveel mogelijk transparantie te geven in ons toezichtsproces. Indien zoals de hierboven vermelde bijstellingen plaatsvinden, dan heeft dit invloed op de hoogte van het begrotingssaldo. Deze bijstellingen vinden uiteraard niet zomaar plaats, hierover is altijd ambtelijk overleg. Het betekent dat wij van mening zijn dat bepaalde opgenomen baten of lasten in de begroting niet volledig, niet voldoende realistisch of haalbaar zijn.

Het kan ook zijn dat er in de begroting geen weergave is gegeven van het structurele begrotingssaldo (begrotingssaldo minus het saldo van de incidentele baten en lasten). Dit geldt eveneens voor de meerjarenraming. In de begrotings- en jaarrekeningbrieven geven wij de structurele saldi van uw begroting en meerjarenraming weer zoals wij dat hanteren in ons oordeel. Ook in de begrotingsbrief 2020 zullen wij dit weer opnemen.

2.1.4 Bezuinigingen, ombuigingen en taakstellingen

Bezuinigingen, ombuigingen en taakstellingen die in de begroting en/of meerjarenraming zijn opgenomen, beoordelen wij op hardheid en haalbaarheid. Daarmee bedoelen wij dat u aannemelijk maakt dat er voldoende zekerheid bestaat dat de maatregelen tijdig en volledig gerealiseerd zullen worden.

Het is noodzakelijk dat u deze ramingen reëel onderbouwt. Deze moeten concreet op programmaniveau zijn ingevuld en ook het proces ten behoeve van het realiseren hiervan moet vastliggen. Als wij de ramingen onvoldoende reëel onderbouwd vinden, zullen wij de gepresenteerde begrotingssaldi negatief bijstellen. Deze negatieve bijstelling kan tot gevolg hebben dat de (meerjaren)begroting naar ons oordeel niet structureel en reëel in evenwicht is.

TIP   *Informatie in een extra paragraaf*

U kunt in uw begroting een extra paragraaf opnemen: *Taakstellingen en stelposten*. Dan is in één oogopslag te zien wat alle bezuinigingen, ombuigingen, taakstellingen en stelposten zijn en welke nog 'open staan' in de meerjarenraming. Dit kan ook gelden voor eventuele reserveringen voor toekomstige financiële onzekerheden. Dit geeft u, maar ook ons, beter inzicht in uw financiële positie.

3. Ontwikkelingen BBV

3.1 Aandachtspunten en aanvullende notities commissie BBV

De volgende elementen betrekken wij ook bij de beoordeling van uw begroting.

3.1.1 Nieuwe Notities commissie BBV

De commissie BBV geeft in notities aan op welke wijze een bepaald onderwerp in de begroting verwerkt kan of moet worden. 'Kan', omdat de regelgeving meerdere verwerkingsopties toestaat en 'moet' als de regelgeving verplicht tot een bepaalde verwerkingswijze. De BBV-notities bevatten dan ook aanbevelingen ('kan') en stellige uitspraken ('moet') voor de juiste toepassing en uitvoering van het BBV.

Notitie materiële vaste activa

Vorig jaar hebben wij u erop geattendeerd dat in december 2017 de [notitie *Materiële vaste activa*](#) is gepubliceerd. Omdat de notitie van belang is, brengen wij deze nogmaals onder de aandacht. De notitie behandelt de wijze van activeren, waarderen en afschrijven van activa en het onderhoud van kapitaalgoederen. De essentie van alle eerder gepubliceerde notities over materiële vaste activa is opgenomen in de notitie. Dit betekent dat de volgende notities komen te vervallen:

- Notitie software (2007)
- Notitie verkrijging en vervaardiging en onderhoud kapitaalgoederen (2007)
- Notitie investeringen (2012)
- Notitie waardering vastgoed (2013)
- Notitie stelsel en schattingswijzigingen betrekking hebbende op de materiële vaste activa (2012)

In 2018 zijn de volgende notities geactualiseerd en gepubliceerd:

- Notitie structurele en incidentele baten en lasten (augustus 2018)
- Notitie gebeurtenissen na balansdatum (maart 2018)
- Nadere uitleg tussentijds winst nemen (maart 2018)
- Notitie geprognoseerde balans en EMUsaldo (november 2018)

In 2019 verwacht de commissie een notitie 'prospectief inzicht' te publiceren. Deze notitie wordt uitgebracht ter ondersteuning van gemeenteraden of leden van het Algemeen Bestuur om hun autorisatiefunctie op een adequate wijze toe te passen. Voor beter meerjarig financieel inzicht zijn de onderdelen 'structurele en incidentele baten en lasten', meerjarenraming, kengetallen en beleidsindicatoren, resultaatbestemming en geprognoseerde balans van belang. De relatie tussen deze onderdelen wordt in deze notitie verder uitgewerkt.

Notitie structurele en incidentele baten en lasten

Deze notitie zal deel gaan uitmaken van de notitie "prospectief inzicht" die nog gepubliceerd gaat worden.

In de Notitie structurele en incidentele baten en lasten zijn onder andere de volgende aandachtspunten opgenomen:

- Een apart, zelfstandig leesbaar hoofdstuk (twee) specifiek gericht op raadsleden, leden van Provinciale Staten en leden van het Algemeen Bestuur. Benadrukt wordt dat (voor leden van het Algemeen Bestuur) het inzicht in de financiële positie van groot belang is om een goed beeld te hebben van het structureel begrotingssaldo.
- Algemeen uitgangspunt van deze notitie is, dat een gemeenschappelijke regeling structurele taken uitvoert en daarvoor structurele baten en lasten raamt in de begroting. Structurele baten en lasten zijn dus de regel, incidentele baten en lasten zijn de uitzondering.

- Verduidelijking onderscheid tussen structurele en incidentele baten en lasten aan de hand van een algemeen kader en uitgewerkte (niet limitatieve) voorbeelden.
- De stellige uitspraak dat het verplicht voorgeschreven overzicht van incidentele baten en lasten een nadere toelichting vereist.
- De aanbeveling om in de financiële verordening een grensbedrag op te nemen vanaf welke omvang incidentele baten en lasten afzonderlijk gespecificeerd worden in het overzicht.
- De aanbeveling om het structureel saldo overzichtelijk in de begroting te presenteren en hiervoor gebruik te maken van het in de notitie opgenomen voorbeeld (zie de tabel die hiervoor is opgenomen in hoofdstuk 2, het kopje *structureel evenwicht*).

Het is noodzakelijk voldoende aandacht te besteden aan de kwaliteit en volledigheid van het overzicht van incidentele baten en lasten. Er wordt in de notitie vanuit gegaan dat in principe alle baten en lasten structureel van aard zijn. Incidentele baten en lasten zijn uitzondering en dienen toegelicht te worden. Om te kunnen bepalen wat er nu wel en niet als uitzondering (incidenteel) aangemerkt kan worden, biedt deze notitie, door middel van een algemeen kader en diverse voorbeelden, een verduidelijking. Wij zullen de uitgangspunten van deze notitie betrekken bij ons oordeel over het structureel en reëel in evenwicht zijn van de begroting en meerjarenraming.

Notitie gebeurtenissen na balansdatum

Deze notitie richt zich op de meer technische kant van de financiële verslaggeving.

Nadere uitleg tussentijds winstnemen

Voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd moet tussentijds naar rato van de voortgang van de grondexploitatie winst worden genomen. Deze zogenaamde POC methode (=percentage-of-completion-methode) wordt in de notitie verduidelijkt.

Aandachtspunten zijn:

- Het toerekeningbeginsel, het voorzichtigheidsbeginsel en het realisatiebeginsel zijn essentiële uitgangspunten. Baten en lasten, en het daaruit voortvloeiende resultaat, moeten worden toegerekend aan de periode waarin deze zijn gerealiseerd. Bij meerjarige projecten (zoals grondexploitatieprojecten) betekent dit dat de (verwachte) winst niet pas aan het eind van het project als gerealiseerd moet worden beschouwd, maar gedurende de looptijd van het project tot stand moet komen en ook als zodanig moet worden verantwoord. Het verantwoorden van tussentijdse winst is daarmee geen keuze, maar een verplichting die voortvloeit uit het realisatiebeginsel. Bij het bepalen van de tussentijdse winst is het wel noodzakelijk de nodige voorzichtigheid te betrachten.
- Voorwaarden: Het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat; én de grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht; én de kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie gerealiseerd).

4 Specifieke onderwerpen

4.1 Sociaal domein

De taken binnen het sociaal domein worden nu enkele jaren uitgevoerd door gemeenten, meestal gezamenlijk in een gemeenschappelijke regeling. Het financiële beeld binnen het sociaal domein wordt steeds duidelijker. In de afgelopen jaren raamden gemeenten en gemeenschappelijke regelingen de uitvoering van de taken binnen het sociaal domein vaak budgettair neutraal. Wij zien steeds meer dat de lasten worden geraamd op basis van realisatie. Het is onze rol om te beoordelen of de ramingen in de (meerjaren)begroting voor het sociaal domein reëel zijn en welke risico's u loopt. Daarbij betrekken wij de realisatie van de laatste jaarrekeningen, de verwachte realisatie voor het jaar 2019 en de verslagen van de accountant.

Voor de begroting 2020 verwachten wij dat alle gemeenten en gemeenschappelijke regelingen, na enkele jaren van ervaring en voortschrijdend inzicht in het sociaal domein, reëel ramen. Blijkt uit de (verwachte) realisatie dat de lasten hoger zijn dan het beschikbaar gestelde (rijks)budget? Dan beschouwen wij het uitgangspunt van budgettair neutraal ramen niet meer als reëel. U kunt dit uitgangspunt wel handhaven, als u maatregelen neemt om de lasten te (kunnen) verlagen. De reële ramingen gelden niet alleen voor de uitgaven, maar ook voor de bezuinigingsmaatregelen en taakstellingen. Deze zullen wij net als andere maatregelen toetsen op hardheid en haalbaarheid.

Zoals hiervoor geschreven moeten de ramingen in de begroting van gemeenschappelijke regelingen realistisch zijn, zodat de deelnemende gemeenten niet gedurende het jaar geconfronteerd worden met extra bijdragen aan uw gemeenschappelijke regeling. Uiteraard kan het voorkomen dat gedurende het jaar blijkt dat er onverwachte hogere lasten zijn en die leiden tot extra bijdragen. Het is van belang dat u de deelnemende gemeenten in uw gemeenschappelijke regeling hierover tijdig informeert en goede afspraken maakt met de gemeenten waarvoor u deze taken uitvoert.

Wij adviseren afspraken te maken over:

- de manier van werken;
- de periodieke informatievoorziening;
- de manier van verantwoording;
- de manier waarop bijgestuurd kan worden.

4.2 Overgangsbepaling 'Niet in Exploitatie Genomen Gronden' (NIEGG)

Door de invoering van de Notitie grondexploitaties 2016 bestaat de grondexploitatie met ingang van 1 januari 2016 alleen maar uit *Bouwgronden in exploitatie*. Had uw gemeenschappelijke regeling daarvoor niet in exploitatie genomen gronden (NIEGG) op de balans staan, dan zijn die nu opgenomen als materiële vaste activa (MVA). Het kan zijn dat deze gronden tegen een hogere waarde zijn opgenomen dan de marktwaarde. In dat geval maakt u gebruik van de overgangsbepaling die de commissie BBV heeft opgenomen. Deze overgangsbepaling heeft een looptijd van 4 jaar. Dit betekent dat uiterlijk 31 december 2019 de toets moet plaatsvinden op de marktwaarde van deze gronden tegen de geldende bestemming. Wordt daarbij een duurzame waardevermindering vastgesteld, dan moet dat uiterlijk 31 december 2019 leiden tot een afwaardering van deze gronden. Afwaardering van een individueel perceel grond / complex kan niet over een aantal jaren worden gespreid.

4.3 Doorontwikkeling financieel toezicht

De huidige kaders voor het financieel toezicht zijn vastgelegd in het Gemeenschappelijk financieel toezichtkader (GTK) uit 2014. Deze worden in 2019 geactualiseerd en vastgelegd in een vernieuwd toezichtkader voor gemeenten. Met dit vernieuwde toezichtkader beogen de toezichthouders een verdere stap te zetten in de doorontwikkeling van het financieel toezicht. Aanleiding hiervoor zijn onder andere de toename van de gemeentelijke taken (bijvoorbeeld de decentralisaties in het sociale domein), de recente vernieuwing van het BBV en een veelheid aan onderzoeken over het thema 'toezicht', die een impuls hebben gegeven aan de gedachteontwikkeling over het financieel toezicht.

Het vernieuwde toezichtkader wordt gebaseerd op drie algemene uitgangspunten:

1. Uniformiteit in de normering
2. Maatwerk: risicogericht en proportioneel
3. Transparant

Het huidige GTK uit 2014 was tegelijk het toezichtkader voor gemeenschappelijke regelingen (Gren). Er is besloten voor Gren een aparte GTK op te stellen.

De verwachting is dat het geactualiseerde GTK voor gemeenten van toepassing zal zijn op de begroting 2020. Het nieuwe GTK voor Gren zal voor het eerst van toepassing zijn op de begroting 2021. De begroting 2020 voor Gren zal nog worden beoordeeld aan de hand van het GTK uit 2014.

Agenda Toekomst van het Toezicht

In 2018 is door het Rijk (ministeries van BZK en Financiën), VNG en IPO gewerkt aan de agenda [Toekomst van het Toezicht](#). De Tweede Kamer is in juni 2018 geïnformeerd over dit proces en over de onderzoeken die ten grondslag liggen aan deze agenda.

De agenda is in concept gereed. Door de gemeenteraadsverkiezingen is het nog niet gelukt bestuurlijke instemming van de VNG op de agenda Toekomst van het Toezicht te krijgen. Verwachting is dat dit eind 2018 of begin 2019 gebeurt. De agenda zal op dat moment aan de Tweede Kamer worden aangeboden. Dat is ook het moment om de benoemde actielijnen uit de agenda in gang te zetten.

De uitgangspunten van de agenda zijn al benoemd in de kamerbrief van juni 2018. Deze uitgangspunten zijn leidend in de verdere uitwerking van het nieuwe GTK voor gemeenten en Gren.

4.4 Vaststellingsbesluit begroting

Er is geconstateerd dat de vaststellingsbesluiten niet altijd een volledig beeld geven van de besluitvorming door het algemeen bestuur en verbetering behoeft. Het vaststellingbesluit moet een compleet beeld geven van uw besluitvorming. Hierin moet ook staan:

- wat er is veranderd ten opzichte van de aan u ter behandeling aangeboden begroting. Dit kan ook door middel van een aparte begrotingswijziging;
- welke investeringskredieten u beschikbaar stelt als u de begroting vaststelt;
- van welke investering(en) u op een later tijdstip een apart voorstel wil ontvangen;
- als de meerjarenraming in evenwicht is en het begrotingsjaar een tekort heeft, de wijze waarop het begrotingsjaar sluitend is gemaakt (bijvoorbeeld door een onttrekking aan de algemene reserve).

4.5 Inzenden documenten

4.5.1 Inzenden van uw begroting aan GS

U zendt uw begroting, maar ook wijzigingen in de begroting, jaarrekening en andere wettelijk verplichte documenten per post of digitaal in. Wij verzoeken u de begrotings- en jaarrekeningstukken digitaal in te zenden door middel van het E-formulier. Dit E-formulier is te vinden op onze website:

www.zuid-holland.nl > onderwerpen > lokaal bestuur > financieel toezicht.

De fysieke evenals de digitale begroting en jaarrekening dienen qua vorm en inhoud aan de wettelijke eisen te voldoen.

4.5.2 Inzenden financiële documenten ter kennisname

Wij volgen gedurende het jaar risicogericht en proportioneel de ontwikkelingen van uw financiële positie en nemen kennis van financiële besluiten. Om de financiële ontwikkelingen van uw gemeenschappelijke regeling goed te volgen en eventueel tijdig mee te denken met uw gemeenschappelijke regeling over lastige financiële vraagstukken, verzoeken wij het dagelijks bestuur de algemene financiële en beleidsmatige kaders en de voorlopige jaarrekening die volgens de Wet gemeenschappelijke regelingen artikel 34b vóór 15 april aan de raden van de deelnemende gemeenten verstuurd wordt, ons ter kennisname toe te zenden. Ook vragen wij u de conceptbegroting alvast ter kennisname toe te zenden die voor zienswijze (8 weken vóór besluitvorming door het algemeen bestuur) aan de raden van de deelnemende gemeenten wordt verstuurd.

Tot slot

In deze circulaire zijn actuele en relevante aandachtspunten opgenomen. Heeft u vragen over deze circulaire dan kunt u contact opnemen met de behandelend ambtenaar voor uw gemeenschappelijke regeling.

